

Introduktion: Overvejelser om læringsbehov

Når man sammenligner den pleje, som borgere med demens modtager i de europæiske lande, må man konstatere, at der er store forskelle, der ikke kun bunder i forskellige uddannelsessystemer og økonomiske forhold, men også i forskellige traditioner og værdier. Det er dog et generelt træk, at pleje af personer, som har demens og samtidig en anden etnisk baggrund end majoritetens, er et nyt tema og en ny udfordring for omsorgsgivere i hele Europa.

I langt de fleste tilfælde har nyuddannet og uddannet personale ikke de nødvendige forudsætninger for at give pleje og omsorg til denne gruppe af medborgere: de har brug for mere uddannelse og erfaring og helt overordnet er der et behov for at udvikle de interkulturelle evner for de ansatte i sundhedsplejen.

I forbindelse med AMiDE-projektet blev der afholdt workshops med deltagelse af ansatte i ældreplejen og undervisere fra sundhedsuddannelserne i Danmark, Tyskland, Italien og Letland. Disse workshops samt supplerende litteratur danner baggrund for nedenstående overvejelser om hvilket læringsbehov sundhedspersonale, som arbejder med personer med demens og en anden etnisk baggrund, har:

Der er behov for læring både hvad angår pårørende til den demensramte og hvad angår plejepersonalet.

Det betyder at de ansatte ikke bare selv skal have mere viden – de skal også være i stand til at formidle viden til de pårørende, hvilket kan være udfordrende.

Med hensyn til *den demensramte* er det vigtigt at kende vedkommendes livshistorie, især når man giver omsorg til mennesker med en anden kulturel baggrund end ens egen. Sproget bliver en udfordring, når personen med demens aldrig har lært - eller har glemt - det sprog, som majoriteten i det pågældende land taler. Det kan være svært at tilbyde den rette pleje til den demensramte, hvis man ikke kan kommunikere gennem sproget. Desuden kan det være svært at vurdere demensstadiet, når man ikke har sproget som fælles kommunikationsplatform.

Med hensyn til *de pårørende* kan der være sprogbarriere mellem personale og pårørende, og ofte mangler de pårørende forståelse for systemet. Mange pårørende med en anden kulturel baggrund bruger ikke systemet; eksempelvis bruger de ofte ikke tilbud om hjemmepleje i de tidlige stadier af demens. Konsekvensen er, at når sygdommen udvikler sig, og de pårørende ikke kan håndtere plejen i hjemmet, sendes den demensramte direkte på et plejehjem. Der er også ofte manglende kendskab til sygdommen "demens" – personer fra forskellige kulturer forstår sygdommen forskelligt.

For at sikre, at plejepersonalet bedre kan opfylde behovene hos mennesker med demens og en anden etnisk baggrund, er der behov for undervisning ikke kun i specifikke faglige emner men også i mere generelle emner og emner, der styrker de bløde kompetencer. For eksempel:

1. At være i stand til at analysere, lære at finde årsager og forudsige konsekvenser.
2. At kunne etablere gode relationer og samarbejde med den person, der har behov for pleje.
3. At kunne bruge kropssprog. Når der ikke er et fælles talt sprog, er kropssprog det eneste der er tilbage.
4. At kunne tale om det at have en multietnisk baggrund, om kulturer, værdier og kontroversielle spørgsmål, f.eks. tvangsægteskaber, ulighed mellem køn og forskellige etniciteter.

Forudsætning for interkulturel kompetence:

1. Engagement (man er nødt til at ville det)
2. Øvelse (man er nødt til at kaste sig ud i det)
3. Refleksion (man er nødt til at lære af, hvad der er foregået)

Interkulturelle kompetencer handler i praksis om at have respekt for andres måde at se verden på, selv hvis det går imod ens egne værdier og opfattelse af verden.

Man bliver nødt til at kunne tænke abstrakt, og forstille sig at man er i en andens sted og oplever noget på en helt anden måde. Man skal turde lytte til hvordan andre tænker og begrundet det, de gør ("Basic book in cultural understanding" Iben Jensen; Social literature 2018).

Evnen til at reflektere over sig selv er afgørende. I løbet af en travl dag er det svært at realisere og være opmærksom på, at man forstår verden fra sit eget perspektiv, og at reflektere over, hvorfor man reagerer, som man gør. Det er vigtigt at reflektere over sig selv - og at have modet til at reagere i en situation og tale om det.

Man skal være nysgerrig i sin kommunikation, være kompetent i at etablere forhold, lytte tålmodigt til andres problemer og være empatisk.

Kommunikation, der forebygger konflikter: vores kommunikationsmønstre afhænger af vores kultur og det er noget vi ubevidst lærer, mens vi vokser op. Vi skal være i stand til at se på os selv udefra. Hvorfor reagerer vi som vi gør?

Man skal være modig: turde spørge! Tage chancer! Åbent udtrykke sine egne værdier og lytte til andres.

Referencer

"Avoiding Cross Cultural Misunderstanding" Dominique Bouchet, Afveje 1996

"Grundbog i kulturforståelse" Iben Jensen; Samfundslitteratur 2018

"Hvordan taler man om det svære?" Børne- og undervisningsministeriet, 2019

"Intercultural and global competences" Helle Duus Møllerskov, Hans Reitzels forlag 2020 second edition

"Intercultural dementia care. A guide to raise awareness amongst health and social care workers" Alzheimer Europe, 2020

" Interkulturel didaktik" Tine Brøndum, Peter Hobel og Morten Meisnert, Frydenlund 2020

" Manual for developing intercultural competencies. Story Circles" by the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO), 2020

"Overcoming ethical challenges affecting the involvement of people with dementia in research: recognizing diversity and promoting inclusive research" Alzheimer Europe, 2019

" Sundhedsarbejde i et flerkulturelt samfund" Ingrid Hanssen, Gads Forlag, 2000

"The development of intercultural care and support for people with dementia from minority ethnic groups"

DEMENTIA IN EUROPE ETHICS REPORT 2018, Alzheimer Europe